

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ ХНЕУ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ В УМОВАХ ОНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

УДК 332.012.2:378.4

Сиромолот Е. А.

Здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня
ННІ економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гавкалова Н. Л.

Завідувачка кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної політики
доктор економічних наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У статті розглянуто сучасні пріоритети сталого розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця як інноваційної екосистеми; досліджено вплив її складових на регіональний розвиток України в умовах європейської інтеграції; визначено системи інноваційної екосистеми ХНЕУ ім. С. Кузнеця та їх роль в удосконаленні розвитку європейського територіального співробітництва.

Ключові слова: інноваційна екосистема ХНЕУ ім. С. Кузнеця, регіональний розвиток, європейська інтеграція, сталий розвиток, публічне управління, експериментальне управління, функціональні типи територій.

Annotation. The article examines the modern priorities of sustainable development of S. Kuznets KhNUE, as an innovative ecosystem, the influence of its components on the regional development of Ukraine in the conditions of European integration was investigated, the systems of the innovative ecosystem of S. Kuznets KhNUE were determined and their role in improving the development of European territorial cooperation.

Keywords: innovation ecosystem of S. Kuznets KhNUE, regional development, European integration, sustainable development, public administration, experimental management, functional types of territories.

Формування інноваційної екосистеми ХНЕУ ім. С. Кузнеця ґрунтується на основі восьми цілей сталого розвитку ООН до 2030 року [1], на основі восьми стратегічних цілей стратегії розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця 2020–2027 рр. та становить систему завдань інтегрованого розвитку університету [2].

Сучасні процеси оновлення регіональної політики України зумовлені передвступними зобов'язаннями нашої держави як кандидата на членство в ЄС, а також спрямовані на подальшу європейську інтеграцію та участь у європейському територіальному співробітництві, що, на нашу думку, істотно впливає на розкриття наукового потенціалу ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

На наш погляд, значення потенціалу ХНЕУ ім. С. Кузнеця у процесах оновлення регіонального розвитку України потребує додаткового вивчення, і його розкриття залежить від ідентифікації складових інноваційної екосистеми ХНЕУ ім. С. Кузнеця, які мають вплив на формування політик місцевого та регіонального розвитку територій громад і регіонів України.

Отже, **метою** проведеного дослідження є аналіз складових інноваційної екосистеми ХНЕУ ім. С. Кузнеця та студіювання їхнього впливу на сучасний процес синхронізації та гармонізації політик регіонального розвитку України та територіальної згуртованості ЄС, формування функціональних типів територій у контексті реалізації стратегічного планування розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2020–2027 роки.

Дослідженням функціонування інноваційних екосистем займаються українські вчені, такі як: Л. Волошенюк, Н. Горностай, О. Демедюк, Г. Лановська, О. Марченко, О. Михальченкова, Х. Притула, Л. Федулова та ін.

У дослідженні Л. Волошенюк та ін. інноваційна екосистема визначається як термін, який використовують для опису великого та різноманітного кола учасників і ресурсів, які є необхідними для постійних інновацій у сучасній економіці [3, с. 4].

Х. Притула та інші визначають важливу складову формування конкурентних інноваційних екосистем як розвиток та ефективну реалізацію наукового потенціалу регіонів країни [4, с. 38].

Питаннями дослідження інноваційної екосистеми займаються вчені ХНЕУ ім. С. Кузнеця: О. Левковець, А. О. Литвиненко, О. Д. Литвиненко, В. І. Костенко, О. Ф. Протасенко та інші.

Погоджуємося з О. Левковцем, який стверджує, що перехід до екосистемного підходу продиктований необхідністю зміни парадигми сучасної конкуренції через пошук нових форм міжгалузевої взаємодії, запровадження спільних рішень і об'єднання ресурсів проти суперництва альтернативних ціннісних пропозицій. У цьому плані, стверджує О. Левковець, фірма і галузь більше не є об'єктами стратегічного аналізу, та бізнес поступово трансформується з індустріально-центричного на екосистемний підхід.

Але, на нашу думку, дослідження інституційних складових функціонування наявних інноваційних екосистем ще недостатньо висвітлено з точки зору їх впливу на процеси регіонального розвитку та виконання сучасних завдань європейської інтеграції України.

Саме цьому питанню привернуто увагу у дослідженнях Е. Сиромолот, де розглядається функціонування екосистеми публічного управління розвитком територій [6] в контексті вдосконалення державного управління регіональним розвитком та забезпечення її готовності до процедур і кращих практик ЄС, з однієї сторони, а з другої сторони – екосистема розглядається Е. Сиромолот як сукупність різних інтегрованих систем, які взаємодіють як цілісний організм у сфері управління розвитком територій, що дає можливість застосувати екосистемний підхід як до політики регіонального розвитку, територіальної згуртованості, так і до європейських організацій.

На думку Е. Сиромолот, екосистема публічного управління розвитком територій є мультисистемою різних екосистем суб'єктів та учасників розвитку територіального співробітництва, згуртованості та європейської інтеграції і проведення подальших досліджень складових різних екосистем сприятиме ефективності у проведенні євроінтеграційної політики та розвитку багатостороннього партнерства.

Ідентифікацію складових інноваційної екосистеми кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця (екосистеми Кафедри) проведено у дослідженні [7], в якому надано перелік таких складових: науково-освітня, розвиток багатостороннього партнерства, міжнародна діяльність, управління проектами, лабораторне моделювання соціально-економічних процесів розвитку територій.

На нашу думку, запропонована класифікація систем екосистеми кафедри дала змогу визначити складові інноваційної екосистеми ХНЕУ ім. С. Кузнеця, серед яких важливе місце посідає система розвитку міжнародної діяльності, у межах якої виокремлюється співпраця з Асоціацією європейських прикордонних регіонів.

У дослідженні міжнародної діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця Ю. Добросок [8], керівниця відділу міжнародних зв'язків, зазначила, що ХНЕУ ім. С. Кузнеця є офіційним членом Асоціації Економічних університетів Східної Європи та Чорноморського регіону, Європейської Асоціації університетів, Асоціації франкомовних університетів світу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Міжнародної асоціації шкіл та інститутів адміністрування.

Важливими формами сприяння організації міжнародної діяльності та європейської інтеграції ХНЕУ ім. С. Кузнеця є робота Інформаційних центрів Європейського Союзу та Асоціації європейських прикордонних регіонів.

Асоціація європейських прикордонних регіонів є найвпливовішою європейською асоціацією, яка об'єднує більше ніж 100 євро регіонів та функціонує з 1971 року для подолання перешкод та диспропорцій у розвитку транскордонного співробітництва та активно співпрацює з Харківською областю починаючи з 2004 року.

У дослідженні Е. Сиромолот, присвяченому конференції імені Семена Кузнеця – 2024, обґрунтовано проведення актуалізації спадщини С. Кузнеця в контексті парадигми розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця, що ґрунтується на участі університету у розвитку територіального та транскордонного співробітництва й співпраці з Асоціацією європейських прикордонних регіонів (АЄПР), діяльність якої спрямована на формування політики європейського територіального співробітництва та розвиток багаторівневого партнерства [9, с. 102].

Так, АЄПР бере участь у Транскордонній мережі Євро-інститутів, проєкті «Кордони в умовах глобалізації», проєкті «Кордони 21-го століття» та постійно в рамках щорічних заходів АЄПР проводиться Школа транскордонного співробітництва, на якій науковці та політики обговорюють актуальні питання розвитку територіального та транскордонного співробітництва [10].

Е. Сиромолот досліджує АЄПР як екосистему публічного управління розвитком прикордонних територій (екосистему АЄПР). Враховуючи застосування екосистемного підходу до діяльності АЄПР та ХНЕУ ім. С. Кузнеця, актуальності набуває питання організації дослідження взаємозв'язку та конвергенції інноваційних екосистем ХНЕУ ім. С. Кузнеця і кафедри, з одного боку – з екосистемою АЄПР, а з іншого – для посилення потенціалу багатосторонньої співпраці та належного врядування у сфері розвитку наукового, територіального та транскордонного співробітництва.

Кафедра та Е. Сиромолот, розробляють Інструментарій для забезпечення взаємозв'язку та конвергенції наукового співробітництва екосистем АЄПР та ХНЕУ ім. С. Кузнеця, який включає у тому числі різні інституційно-організаційні форми такі як проведення спільних наукових досліджень, публікаційна активність, участь у конференціях тощо.

Один із прикладів розробок є ініціювання взаємодії науковців в рамках роботи Школи публічного адміністрування та управління проєктами і Школи транскордонного співробітництва АЄПР, формування Концепцій розвитку міста Харкова як транс'європейського міста та створення Харківської агломерації як міської функціональної території, ґрунтуючись кращими прикладами і практиками розвитку функціональних типів територій ЄС [11].

Отже, важливими складовими інноваційної екосистеми ХНЕУ ім. С. Кузнеця є міжнародна та наукова діяльність, які пов'язані з розвитком партнерства ХНЕУ ім. С. Кузнеця з міжнародними організаціями та забезпечують розкриття наукового потенціалу ХНЕУ ім. С. Кузнеця у контексті оновлення регіонального розвитку та європейської інтеграції України.

Перспективи проведення подальших досліджень полягають у студіюванні взаємозв'язку та конвергенції інноваційних екосистем ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Кафедри та екосистеми АЄПР для посилення розвитку європейського територіального співробітництва і оновлення регіонального розвитку України.

Література: 1. Цілі сталого розвитку в інноваційній екосистемі ХНЕУ ім. С. Кузнеця. URL: <https://hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/TSili-stalogo-rozvytku.pdf>. 2. Стратегія розвитку Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця на 2020 – 2027 роки. URL: <https://hneu.edu.ua/content/documents/255/25451/Attaches/strategiya-rozvytku-hneu-do-2027.pdf>. 3. Волошенюк Л. В., Горностай Н. І., Михальченко О. Є. Інноваційна екосистема: концепції, функції, рівні розвитку інновацій, приклади. *Наука, технології, інновації*. 2020. № 1 (13). С. 3–9. URL: <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2020-1-01>. 4. Притула Х. М., Демедюк О. П. Науковий потенціал регіонів України в контексті забезпечення формування національної інноваційної екосистеми. *Регіональна економіка*. 2021. № 2. С. 37–52. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-4>. 5. Левковець О. М. Екосистемна стратегія бізнесу: реалії конкуренції цифрової доби. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/33621>. 6. Сиромолот Е. А. Деякі аспекти формування екосистеми публічного управління розвитком територій. *Таврійський науковий вісник. Серія : Публічне управління та адміністрування*. 2024. № 4. С. 45–53. DOI <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.4.6>. 7. Syromolot E. Components of the innovation ecosystem of the department of public administration and economic policy. Democratic governance in the context of geopolitical challenges: The 12th international scientific-practical conference on changes in public governance, Abstracts, (Vilnius, 14 May 2025). Published by the General Jonas Žemaitis Military Academy of Lithuania. 2025. P. 41–43. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36317>. 8. Доброскок Ю. Б. Міжнародна діяльність ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця – 2020 : монографія / за заг. ред. В. С. Пономаренка. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. С. 303–367. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25828>. 9. Сиромолот Е. А. Відновлення розвитку територій в умовах європейської інтеграції. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*. 2024. № 1. С. 99–103. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/33576>. 10. AEBR networking and lobbying. URL: <https://www.aebr.eu/network/>. 11. The territorialization processes in the conditions of European integration. URL: <https://skced2024.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/eduard-syromolot.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2025 р.

